

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: *oponentka*

Autor/ka práce: Petr Pleva

Název práce: On-line komunity

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Josef Kandert, CSc.

Oponent/tka: PhDr. Marie Dlouhá

Navržené hodnocení: 3–4

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?
2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?
3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?
4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?
5. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?
6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?
7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).
8. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

Celkové hodnocení práce:

Vzhledem k tomu, že jsem tuto práci hodnotila již třikrát, budu se vyjadřovat pouze ke změnám, ke kterým došlo od minulé verze. Zároveň posílám posudek na verzi minulou, ze kterého mé hodnocení hlavně vyplývá. Mimo to také připojuji dokument, který naznačuje všechny změny, ke kterým došlo od minulé verze. Nejsou zmíněny změny v citování, ty uvedu v tomto dokumentu.

Změny

1) formální stránka

- byla vyřazena a nahrazena citace z wikipedie
- autor v práci nahradil některé formální nedostatky citací – dlouhé citované pasáže nahradil parafrází; bohužel v řadě případů dlouhé citované pasáže zůstávají
- práce – jak je vidět z přiloženého souboru, je změněna jen velmi málo – práce se soustředí na technické detaily při popisu komunit, styl předpokládá znalého čtenáře a ve spoustě pojmů se vytrácí pravá podstata práce („sociologično“)

- gramatika – nové pasáže mají řadu gramatických chyb (např. přílákalo, shlédnutí, chybějící čárky apod.)

2) obsahová stránka

- změny k výtce ohledně absence definování identity – přidaná pasáž („*Zatímco je tedy identita v reálném světě vázána například právě na naši fyzickou podobu...*“) podle mne nevysvětluje, jak autor identitu chápe, práce stále nenabízí literaturu, o kterou by svoje tvrzení opřel
- výzkumná otázka – došlo ke změně výzkumné otázky na *Je možné nalézt společnou životní dráhu u různých on-line komunit?* I když otázka zní poněkud nešťastně (má být odpovědí možnost ano/ne?), snaží se čtenáře navést na pravou podstatu práce – autorův přínos k teorii komunit – mohl by se na toto autor zaměřit?
- autor doplnil „sociologičtější“ popis jednotlivých etap životních drah komunit – toto je bezesporu jeden z největších přínosů – doporučuji autorovi se na toto zaměřit při obhajobě, i když stále vidím nutnost obhájit to, že se jedná o přínos, který zatím nebyl nikde popsán – to, že roste členská základna, pak přestává růst je celkem běžný jev i u „neonline“ komunit a jako výsledek je to očekávatelné.

3) metody a analýza

-
- vysvětlení, proč pro svůj výzkum autor vybral právě dané online komunity – ano, autor nyní zmiňuje základní charakteristiku komunit – setkávání prakticky pouze online; nicméně by autor měl alespoň u obhajoby objasnit, proč si vybral zrovna tyto komunity (jak komunity reprezentují daný problém?) a proč právě tento počet
- popis metodologie – stále mám nejasnosti – autor doplnil, že pozorování probíhalo v průběhu jednoho měsíce – stále ale není jasné, čeho si autor při pozorování všiml, na co se zaměřoval,
- analýza – argument analytické práce jako *srovnávání literatury s daty získanými z pozorování* zůstal od minulé verze nezměněn; tento popis analýzy považuji za velmi vágní – prosím autora, aby svůj postup vyjasnil při obhajobě
 - popis analýzy je pak rozšířen na str. 26 – z popisu ale vyplývá, že se jedná o ryze kvantitativní charaktery, které byly „pozorované“ (strávený čas, počet zpráv); to mě vedlo k pátrání, zda vlastně vůbec práce zmiňuje, zda se jedná o kvalitativní výzkum, nebo kvantitativní; nikde jsem zmínku o tomto nenašla – kladu tedy autorovi otázku – o jaký druh pozorování se jednalo? vzhledem k malému počtu zkoumaných případů odhaduji, že by se spíše mělo jednat o kvalitu, v tom případě by mě zajímalo, jakou roli hraje „pozorování“ kvantitativních znaků pro kvalitativní výzkum?

Celkové hodnocení:

Jako základ hodnocení považuji minulý posudek, neboť jak je vidět z příloženého dokumentu, práce se zásadně nezměnila.

Se studentem jsem jednou o jeho práci hovořila a na základě tohoto rozhovoru jsem teprve zjistila, co je jádrem práce. Samotná práce, jak jsem zmiňovala, je hodně zaměřena na technické detaily jednotlivých komunit to, co autor chce prací říci, se vytrácí.

Hlavním autorovým přínosem je jím vytvořené fáze života komunit, které v rámci výzkumu odhalil.

Na to bych mu doporučila se soustředit při obhajobě. Co nového poznání těchto fází přináší?

Zároveň autor velmi (technicky) podrobně popisuje jednotlivé „součásti“ online komunit – členy, účel, místo, zvláštní události. Jak je to v textu popsáno, tak jde o velmi technický popis spíše se

hodící do encyklopedie. To ale autorovi nebrání při obhajobě zdůraznit sociologicky zajímavé společné rysy.

Pokud se autorovi podaří obhájit metodu a způsob analýzy a pokud se zaměří na doporučovaná témata, která jsou bezpochyby přínosem jeho práce, je možné jeho práci hodnotit známkou 3. Některé z těchto oblastí dle mého názoru nejsou v práci dostatečně obhájeny (viz tento i minulé posudky), proto posudek zůstává při hodnocení 3-4.

Datum: 10. 1. 2015

Podpis:

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: *oponentka*

Autor/ka práce: Petr Pleva

Název práce: On–line komunity

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Josef Kandert, CSc.

Oponent/tka: PhDr. Marie Dlouhá

Navržené hodnocení: 3–4

Tento posudek navazuje na posudek z května tohoto roku. Současný posudek se věnuje změnám, které autor práce provedl – pečlivě jsem zkoumala odlišnosti od verze předkládané ke květnové obhajobě. Vzhledem k tomu, že práce nedostala prakticky žádných změn, nechávám většinu hodnocení včetně známky totožnou.

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Cíl práce zůstal stejně obecně definovaný jako v první verzi. Téma (On–line komunity) je dle mého názoru na bakalářskou práci příliš široké. Výzkumné otázky *Jak probíhá dráha online komunit?* a *Jaký vliv má na život těchto komunit software?* zůstávají stejné. Takto položené otázky jsou hodně obecné a nekonkrétní. Autor by se měl zamyslet nad tím, zda je možné popisem 3 náhodně vybraných komunit tyto otázky zodpovědět. Jak dané komunity reprezentují problém? Je možné skrze sebraná data zobecňovat na všechny online komunity?

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty? Práce zůstává až na drobné změny totožná. Trvám na svých tvrzeních z minulého posudku – zdroje jsou sice relevantní a cizojazyčné, ale teoretický základ práce zůstává slabý. Práce se opírá prakticky o jediné dílo A. J. Kimové, které je citováno prakticky na každé stránce a to několikrát. Práci by prospělo využití i jiných děl věnujících se stejné problematice. Důvod, proč autor volí zrovna dílo Kimové, zůstává nevysvětlen.

Zůstaly také ne příliš vhodné citace z Wikipedie.

Nezodpovězená zůstává také otázka toho, proč se autor soustředí pouze na online aspekty a nevěnuje pozornost offline světu (hledání odpovědi na tyto otázky nalezne autor v mnohých dílech zmiňovaných již v posudku minulém).

Stále zde zůstává vágní práce s některými pojmy – příkladem je pojem identita.

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Metodologie byla doplněna o vlastnosti, výhody a nevýhody metody pozorování. Také bylo přidáno vysvětlení, jaké online komunity autor pozoroval. To považuji jednoznačně za pozitivní, pořád však

zůstává několik míst, které autor v práci nevysvětluje.

Stále ale autor neodpovídá na otázku, proč zvolil zrovna tyto tři komunity. Co vedlo autora k volbě právě těchto komunit? Proč zkoumá komunity 3 a ne 4 nebo 2? Autor chce v práci vypovídat o komunitách obecně – jak ale vybrané komunity reprezentují online komunity obecně?

Stejně tak pořád čtenář tápe v tom, jakou měla samotná data povahu a jak je autor analyzoval. Autor v této oblasti uvádí, že se při pozorování zaměřuje na každodenní život komunity a na významnější události. (s. 4) Proces analýzy je pak popsán jako „porovnávání dat získaných z literatury s daty ze zúčastněného pozorování“. (s. 5). Prosím autora, aby při obhajobě vysvětlil svůj postup. Jak probíhal proces porovnávání? Takto nejasně popsaná analýza vypadá, jako by práce spočívala v dojmech, které získá při pohledu na internetové stránky.

Stále mi není jasné, jak je autor pomocí měsíčního pozorování schopen zachytit celý životní cyklus dané komunity. Autor sice říká, že analyzuje i dokumenty, které jsou s komunitou spojené, ale pak bych očekávala nějakou hlubší reflexi dat. Pokud tedy pozorujeme komunitu měsíc, můžeme o jejím životním cyklu zjistit pravděpodobně jen velmi málo (vzhledem k tomu, že komunity fungují např. od roku 1998). Pokud si o komunitě něco přečteme – jak fungovala v době svého vzniku, je to již sekundární zdroj, který má úplně jinou kvalitu dat, než z pozorování. Ten, kdo dokumenty o komunitě píše, se může soustředit pouze na aspekty, které jsou důležité pro něj. Možná právě nedostatečný popis práce s daty má za následek to, že jsou tato místa nejasná. Prosím autora, aby toto při obhajobě vysvětlil.

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Vyplývá z ostatních bodů.

5. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých? Na některých místech byla doplněna citovaná díla, jinak připomínky o některých nejasnostech zůstávají z minulého posudku.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

V této oblasti dosáhla práce největších změn. Byla opravena většina chyb. Autor také sjednotil styly a písma v citacích a v textu obecně. Došlo k překladu anglických pasáží, které jsou citované z literatury. Nicméně autor nadále ponechal velmi dlouhé citace, citovaná díla neparafrázuje, což není ve vědecké literatuře běžné. Vhodnější je s citovaným aktivněji pracovat a přebírat argumenty, nikoliv celé pasáže.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Autor předpokládá čtenáře, který je obeznámen s konkrétními technickými detaily ohledně zmiňovaných komunit. Pro čtenáře neznalého je práce místy těžko čitelná.

Práci jsem četla už 3 krát a pořád mi přijde zbytečné zacházet do takových technických detailů.

Velmi detailně jsou popisovány jednotlivé technické funkce apod. komunit a čtenář musí pátrat po tom, co práce má sociologicky říci.

8. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

Znovu bych doporučovala se při obhajobě soustředit na metodologickou stránku práce. Autor by měl obhájit zvolenou metodu a především to, jak pracoval s daty, což není z práce jasné. To by mu mohlo pomoci obhájit prezentované závěry.

Celkové hodnocení práce:

Hodnocení musím ponechat stejné, práce nedoznala prakticky žádných změn. Největší úpravou je vylepšení stylistické úrovně práce, to však nestačí ke změně hodnocení. Autorovi by pomohlo, kdyby práci s někým konzultoval (tuto možnost jsem mu nabízel a nevyužil ji), ujasnil si svoje cíle a práci s daty.

Datum:1.9.2014

Podpis:

Žlutě jsou vyznačeny pasáže, které jsou v práci změněny

s 3. *Jak probíhá životní dráha on-line komunit (vznik, růst, proměny atd.)?* (původní znění)

Je možné nalézt společnou životní dráhu u různých on-line komunit? (nové znění)

s 3. Například komunity využívající diskusní fóra s otevřenou registrací nebo veřejné "streamy" a podobně.), které své aktivity soustředí převážně v oblasti internetu (většina komunikace a aktivit probíhá právě díky softwaru a připojení k internetu, zatímco setkání členů a komunikace tváří v tvář je spíše vzácností).

s 3. *Jaký vliv má na život těchto on-line komunit software?*

Půjde především o software, který tyto komunity využívají ke své činnosti (například software pro vytváření videí nebo jejich prezentaci. Tento software tak může svou povahou ovlivňovat vzniklá videa což může jistým způsobem dál ovlivňovat samotnou komunitu), ke komunikaci (nejrůznější on-line místnosti "chat rooms", IRC klienty, fóra atd.) a případně i v jiných oblastech jejich života. Vzhledem k tomu, že v případě zkoumaných komunit hraje software klíčovou roli, tak může mít daný software vliv na život i další vývoj těchto komunit.

s 4. Půjde o on-line komunity, které svou komunikaci a své aktivity soustřeďují hlavně v oblasti internetu a setkání mimo virtuální svět jsou tak pro tyto komunity spíše zvláštní událostí.

s. 16

Zatímco je tedy identita v reálném světě vázána například právě na naši fyzickou podobu tak

s. 22

(které v případě každodenní aktivity komunit probíhalo zhruba po dobu jednoho měsíce)

s. 23

Stream="Jednosměrný přenos videí skrze datovou síť. Tato technologie je široce využívána ke sledování videoklipů a filmů z internetu na počítačích, tabletech, chytrých telefonech a televizích."

(<http://www.pcmag.com/encyclopedia/term/52139/streamingvideo>)

jedná se o změnu z citace z wikipedie

s. 26

Během svého pozorování jsem objevil členský cyklus, který svými kategoriemi víceméně odpovídá tomu jak jej popsala Amy Jo Kim. K určení kategorií a zařazení členů do těchto kategorií jsem použil především kombinaci znaků získaných z diskusního fóra a IRC kanálu, jako například samotné vlastnictví profilu (návštěvníci se většinou zdržují pouze na IRC a nevytváří si trvalý profil na fóru), čas strávený v komunitě jakožto její člen (datum vytvoření profilu na diskusním fóru) nebo počty zaslaných zpráv v diskusích (statistika „posts“ a také „posts per day - „počet zpráv“ a „průměrný počet zpráv denně“ ,

kteřá je součástí profilu). V případě IRC například samotné jméno, aktivita nebo zda-li mají status „moderátora“ (v případě významných členů komunity).

s. 32

K nalezení a

rozdělení členů do kategorií jsem využil znaků získaných především na diskusním fóru (opět se dají získat statistiky jako například datum vytvoření profilu, počet zpráv či status administrátora nebo moderátora) a archívu na hlavních stránkách i Youtube kanálu (kde se dají nalézt videa členů a nebo je možné zjistit, zda-li se například účastnili maratonu).

s. 37-38

Při určování kategorií a zařazování členů velmi pomohly samotné stránky Trance.fm, které ukazují jak členy (nachází se zde i například tabulka ukazující neaktivnější členy za posledních 7 dní), tak neregistrované uživatele, DJ i administrátory aniž by bylo vysloveně nutné dohledávat konkrétní znaky na profilech uživatelů (kde je opět možné zjistit základní údaje o době člena v komunitě nebo počtu jeho zpráv).

s. 40

Tato fáze by se prakticky dala nazvat i bodem, jedná se o relativně krátké období, během kterého komunita plní svůj prvotní účel, kvůli kterému byla založena a díky této činnosti získává své první členy, budoucí stále členy, budoucí vůdce a starší. Jako dva hlavní znaky této fáze jsem určil výše zmíněné plnění prvotního účelu (dalo by se říci jedna „aktivita“ či jedno „téma“, jako například jeden videoherní stream jednoho uživatele, archív rekordů průběhu jedné hry, jeden hudební kanál rádia s jedním žánrem) a malou a „jednodušší“ členskou bázi (komunita teprve začíná, členové se takřkají rozkukávají a zpravidla tak ve vedení komunity sedí pouze samotný zakladatel(é) a o „starších“ se zatím nedá ani hovořit).

s.40-41

Hlavní znaky této fáze jsou spojeny s růstem a „zráním“ členské báze dané komunity. Kromě nováčků se v komunitě začínají objevovat i „vůdci“ z řad stálých členů, kteří si v rámci komunity vybudovali respekt (představují se noví administrátoři, streameři či DJ z řad členů komunity/posluchačů). S rozšiřující se členskou bází přichází nové nápady či požadavky a spolu s novými „vůdci“ přichází i nový obsah, který dále pomáhá rozšiřovat samotnou komunitu.

s.41

Hlavní znaky této fáze tedy souvisejí s útlumem výrazného vzrůstu a ustálením celé komunity. Frekvence příchodu nových členů a vzrůstu nových „vůdců“ se pomalu vyrovnává s frekvencí jejich odchodů (v případě „vůdců“ také přesunem do funkce „starších“) a zcela nové aktivity či show se objevují jen vzácně.

s. 43-44

Pokud jde o vliv softwaru na samotný vývoj této komunity, je možné jej pozorovat pomocí jednotlivých fází vývoje.

V prvotní fázi jde především o položení jakéhosi „základního kamene“, první kroky komunity, které určí jací lidé se ke komunitě přidají a jakým směrem tuto komunitu dále povedou.

V případě komunity Dopefish Lives hraje v této fázi nejdůležitější roli jedno z prvních a také nejznámějších videí této komunity (přezdívané „Laddergoat“ podle chyby ve videohře, kterou zakladatel komunity v tomto videu náhodou objevil), které bylo nahráno na kanál Youtube a zde si získalo ohromnou popularitu (přes 8 miliónů shlédnutí, průměr ostatních videí komunity z této doby se pohybuje pouze kolem 10 tisíc). Značné množství uvítacích zpráv na fóru z této doby na toto video přímo i nepřímo odkazuje. U Speed Demos Archive mělo v prvotní fázi velký vliv na členskou bázi velký vliv zaměření archívu na v tu dobu populární videohru „Quake“, které (jak dle „FAQ“ sekce, tak diskusního fóra) přilákalo členy hned z několika sítí věnujících se této hře. U prvních členů komunity Trance.fm měl naopak vliv chytré zabudovaných přehrávač, který bylo možné začlenit na jakoukoliv webovou stránku a který zakladatel této komunity uvolnil velmi krátce po spuštění samotného rádia. V prvotní fázi ovlivňoval software spíše členskou základnu než-li aktivity/tradice komunity. Ty se převážně utváří až ve fázi rozrůstání a vliv softwaru na ně je tak zde více patrný.

V případě Dopefish Lives se jako příklad nabízí mnou několikrát zmiňovaný „starší“ IRC klient zabudovaný na samotných stránkách komunity, který byl poté (po několika letech užívání) během mého pozorování v komunitě vyměněn. Spolu s novými „streamery“ se také objevují na scéně této komunity filmy či hudba. Speed Demos Archive naopak dále rozšiřují svůj zájem na veškerý videoherní software a díky technologii streamu se konají první dobročinné maratony, které se poté stávají každoroční tradicí této komunity. Rádio Trance.fm přichází s novým kanálem pro živé vysílání mixů různých DJ, kde mají navíc členové možnost během pravidelných show komunikovat se samotnými DJ.

Ve fázi rozrůstání tak software pomáhá vytvářet a tvarovat podobu aktivit a tradic komunity. V této fázi se také v komunitě objevuje nejvíce budoucích stálých členů, vůdců i starších a dává tak smysl, že se tyto aktivity i tradice uchycují a přetrvávají i do poslední fáze, fáze stabilní. Komunita nachází svůj preferovaný „ideální“ stav a dochází tak k útlumu velkých změn.

Jiný IRC klient u Dopefish Lives s sebou sice přináší určité změny ale odkazy na „viewers“ v komunitě stále přetrvávají, Speed Demos Archive již mají za sebou řadu úspěšných ročníku charitativních maratonů a komunita si zachovává svou podobu i přes neustálé přibývání nových videoher (i když je téměř nesmyslné toto ustálené přibývání přirovnat k „vlně“ jakou bylo náhle otevření bran archívu pro všechny videohry v roce 2004), Trance.fm prošlo významnější změnou naposledy kolem roku 2012 (kdy přibyl poslední hudební kanál) a úspěšně vysílá své show a tvoří každoroční mixy.